

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет
Кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату
Освітня програма	Фізична терапія
Компонент освітньої програми	Обов'язковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6,0 кредити / 180 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
Викладач	Касянчук В.М., к.м.н., доцент кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії
CV викладача на сайті кафедри	https://kbft.rshu.edu.ua/
E-mail викладача:	kasvik@ukr.net
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Мета і завдання навчальної дисципліни

Виробнича (клінічна) практика здобувачів вищої освіти з галузі знань 22 Охорона здоров'я є інтегральною складовою всієї програми підготовки бакалавра і проводиться з метою:

- перевірки та закріплення теоретичних знань та практичних навичок, одержаних під час вивчення основних теоретичних та фахових дисциплін спеціальності та їх подальшого поглиблення і вдосконалення під час роботи в лікувально-профілактичних закладах та реабілітаційних центрах;
- підготовки фахівців у галузі охорони здоров'я, здатних самостійно розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми фізичної терапії, покращувати стан здоров'я осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп з урахуванням сучасних прогресивних методів і підходів відповідно до регіональних потреб;
- ознайомлення з умовами роботи фахівця з фізичної реабілітації у закладах різного підпорядкування, з організацією лікувальної і реабілітаційної роботи, з основами етики і медичної деонтології;

•набуття і закріплення навичок педагогічної та просвітницької роботи з пацієнтами та їх близькими.

Основними завданнями клінічної практики є:

- ознайомлення студентів з видами, умовами та обставинами професійної діяльності в конкретних медичних і реабілітаційних закладах;
- розвиток та вдосконалення сукупності професійних вмінь і навичок фахівця з фізичної реабілітації;
- формування комплексу морально-психологічних якостей, як невід'ємної частини професійної підготовки;
- сприяння вибору сфери майбутньої професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії та ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати .

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Очікувані результати навчання

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР10. Здійснювати заходи фізичної терапії ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних або асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

1. Організація діяльності студентів під час проходження клінічної практики

Участь в настановній (організаційно-методичній) конференції з клінічної практики. Прослуховування інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Складання календарного графіку проходження практики й облік його виконання. Участь в підсумковій конференції з проходження клінічної практики. Аналіз розроблених пропозицій щодо вдосконалення програми практики. Вивчення методики і організації фізичної терапії, ерготерапії на базі практики. Ознайомлення з документами планування і обліку з фізичної терапії. Спостереження за роботою фізичних реабілітологів, які працюють на базі практики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

2. Навчально-методична робота

Проведення клінічних спостережень, різноманітних вимірювань та оцінювання стану пацієнта. Запис у щоденнику. Проведення тестування рівня функціонування основних систем. Спостереження за роботою своїх колег-студентів. Підготовка рефератів, виконання індивідуальних завдань, включення в роботу елементів експериментального дослідження, доповідей чи повідомлень під час проведення групових занять.

Ознайомлення з науково-методичною літературою щодо вибраної проблематики. Підготовка доповіді на методичне заняття. Ознайомлення з новими, сучасними науковими даними щодо вибраної проблематики. Складання програми реабілітації для пацієнтів. Підготовка реферату на задану тематику.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

3. Практична (реабілітаційна) робота

Проведення програми реабілітації пацієнта:

- оцінка стану пацієнта. Збір анамнезу пацієнта. Картка обстеження пацієнта, історія, схема обстеження. Процедура обстеження. Вибір відповідних методів обстеження щодо стану пацієнта та обставин. Запис у щоденнику.

- планування програми. Аналіз інформації зібраної з медичних записів, у пацієнта, членів сім'ї, лікарів, реабілітологів. Виявлення основних проблем та складання реабілітаційного прогнозу. Визначення короткотермінових та довготермінових цілей. Вибір відповідних методів реабілітації, включаючи їх послідовність, частоту та тривалість.

- проведення програми реабілітації. Спостереження за симптомами та реакцією пацієнта на реабілітаційне втручання. Індивідуальна програма реабілітації пацієнта. Внесення корективів у програму враховуючи спостереження та повторні обстеження пацієнтів. Застосовування різних методів (переміщення, обладнання). План реабілітаційного втручання. Чіткі та стислі вказівки пацієнтам, наведення прикладів для заохочення та досягнення оптимальної співпраці. Надання практичних рекомендацій пацієнтові (членам сім'ї) щодо подальшого відновлення функцій, правильного поведіння, надання допомоги.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

4. Підведення підсумків клінічної практики

Підсумки клінічної практики обговорюють на підсумковій конференції студентів-практикантів. Студенти звітуються про виконання програми практики, у формі конференції, круглого столу, майстер-класу. Підсумки практики оцінюються в процесі захисту звіту про проходження практики. Захист приймає комісія, склад

якої затверджує завідувач кафедри. Особистою документацією студента є щоденник клінічної практики, до якого у хронологічній послідовності він вносить дані про проведену роботу. Під час оцінки роботи студента на практиці також береться до уваги характеристика, яка надається йому керівником від бази практики із зауваженнями та пропозиціями.

Основними критеріями оцінки результатів клінічної практики є наступні:

- повнота і якість виконаного звіту;
- ініціативність та обсяг виконаних робіт студента на практиці;
- знання студентом теоретичного матеріалу та вміння застосовувати його в практичній діяльності.

Загальна оцінка практики заноситься до залікової книжки студента і заліково-екзаменаційної відомості.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно за індивідуальним планом за умов, визначених закладом вищої освіти. Студент, який не виконав програму практики і отримав негативну оцінку по практиці, відраховується з закладу вищої освіти.

Керівники практики звітуються на засіданні кафедри і подають загальний звіт про проведення практики у відділ практики.

Індивідуальне завдання

Складання програм фізичної терапії при різних захворюваннях опорно-рухового апарату.

У реабілітаційних програмах має бути відображено:

- методика збору анамнезу пацієнтів з порушеннями опорно-рухового апарату;
- методика проведення реабілітаційного обстеження хворого;
- реабілітаційний діагноз;
- мета, завдання фізичної терапії, етап реабілітації, руховий режим тощо;
- операційні та методичні особливості реабілітаційних занять;
- аналіз ефективності індивідуальної програми.

Організація і керівництво клінічною практикою

Загальне керівництво практикою здійснюється деканатом психолого-природничого факультету, університетським керівником практики та керівником практики від бази практики. Методичне керівництво забезпечує кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії РДГУ.

Обов'язки керівника практики. Керівник укладає угоду між університетом та базою проходження практики, здійснює методичне керівництво та контроль, перевіряє та візує документацію практикантів.

Обов'язки керівника практики від бази її проведення. Керівник від бази практики забезпечує вирішення організаційних проблем проведення практики, надання практикантам консультацій, бере участь у групових засіданнях, контролює якість роботи практикантів. Разом з лікуючими лікарями консультує здобувачів з професійних питань, перевіряє та візує документацію практикантів, забезпечує методичне керівництво діяльністю практикантів, надає характеристику на здобувача-практиканта, оцінює роботу здобувача під час практики.

Права і обов'язки здобувачів-практикантів

Практиканти зобов'язані:

- виконувати всі види діяльності, передбачені програмою практики;
- відповідати за належну особисту підготовку до практичних дій, обумовлених конкретним діагнозом пацієнта чи конкретною ситуацією;
- виконувати вимоги керівника клінічної практики, підпорядковуватись правилам внутрішнього розпорядку лікувальних і реабілітаційних закладів, дотримуватись професійної етики, конфіденційності, субординації, поведінки та відповідної форми одягу;
- виконувати розпорядження медичного персоналу лікарні, пов'язані з порядком проходження практики;
- своєчасно і правильно оформити звітну документацію та подавати її на перевірку і затвердження керівнику практики від університету.

Практиканти мають право:

- у межах своєї компетенції самостійно планувати свою діяльність (узгодивши її з керівником практики);
- виявляти ініціативу в організації і проведенні реабілітаційних заходів;
- отримувати консультації у медичного персоналу лікарні чи реабілітаційного закладу, керівника практики від бази її проведення, лікуючого лікаря, університетського керівника практики;
- обирати теми виступів чи рефератів для представлення їх на групових заняттях під час проходження практики та звітній конференції.

Рекомендована література

Базова

1. Годішевський В. М. Лікувальна фізкультура в травматології. Лікувальна фізкультура та спортивна медицина / за ред. В. В. Клапчука, Т. В. Дзяка. Київ: Здоров'я, 1995. С. 57-77.
2. Дитяча травматологія: практичний посібник / за заг. ред. проф. О. В. Дольницького, проф. Д. Ю. Кривчені, проф. М. Є. Поліщука. К.: Книга плюс, 2006. С. 21-35.
3. Зарічнюк І. Р., Нестерчук Н. Є. Основні аспекти індивідуального реабілітаційного плану у фізичній терапії. *Public Health Journal*. 2024. № 1(5). С. 66–72.
4. Мухін В. М. Фізична реабілітація. Київ: Олімпійська література, 2009. 488 с.
5. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії : навч. посіб. / Н. А. Добровольська, А. С. Тимченко, В. П. Голуб [та ін.] ; за ред. Н. А. Добровольської, О. В. Федорича, А. С. Тимченка, І. П. Радомського. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 368 с.
6. Складенко Є. Т. Травматологія і ортопедія: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. К.: Здоров'я, 2005. С. 252-259.
7. Соколовський В. С. Лікувальна фізична культура: підручник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. 234 с.
8. Травматологія і ортопедія: посібник для практичних занять / під ред. проф. О. А. Бур'янова. К.: Книга плюс, 2006. 135 с.

9. Цанько І. І., Антонова-Рафі Ю. В., Куріло С. М., Данько Д. І. Методи обстеження в фізичній терапії, ерготерапії : навч. посіб. Київ : Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2023. 162 с. Шаповалова В. А. Спортивна медицина і фізична реабілітація: навч. посібник / В. А. Шаповалова, В. М. Коршак, В. М. Халтагарова, І. В. Шимеліс, Л. І. Гончаренко. Київ: «Медицина», 2008. 246 с.

10. Язловецький В. С. Основи фізичної реабілітації: навч. посібник / В. С. Язловецький, Г. Є. Верич, В. М. Мухін. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. Володимира Винниченка, 2004. 238 с.

11. Яковенко Н. П. Фізіотерапія: підручник / Н. П. Яковенко, В. Б. Самойленко. К.: ВСВ « Медицина», 2011. 256 с.

Допоміжна

1. Єфіменко П. Б. Техніка та методика класичного масажу: навчальний посібник. Харків: «ОВС», 2007. 216 с.

2. Жук П.М. Гострі та хронічні ураження опорно-рухового апарату. Вінниця: Континент-Прим, 2002. 464 с.

3. Лікувальна фізкультура в санаторно-курортних закладах / за ред. Л. І. Фісенко. К.: «Купріянова», 2005. 400 с.

4. Мурза В. П. Фізична реабілітація: навч. посібник. К.: ОЛАН, 2004. 558 с.

5. Мухін В. М. Фізична реабілітація. Київ: Олімпійська література, 2005. 471 с.

6. Степашко М. В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині: підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2010. 352 с.

7. Яковенко Н. П. Фізіотерапія: підручник / Н. П. Яковенко, В. Б. Самойленко. К.: ВСВ « Медицина», 2011. 256 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотеки:

1. РДГУ:

абонемент №1 – м. Рівне, вул. Пластова, 31, тел.22-59-15,

абонемент №2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3,

абонемент №3 – м. Рівне, вул. Пластова, 41;

2. Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63;

3. Міська бібліотека – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 24-12-47.

Система оцінювання

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
Відмінно (90-100)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, документація виконана у відповідності вимогам до змісту і оформлення; виявив високий рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, застосовував різні методи реабілітації; виявив інтерес до проведення занять з фізичної терапії як асистент фізичного терапевта, упевнено та аргументовано прозвітував на звітній конференції.

Дуже добре (82-89)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, документація виконана у відповідності вимогам до змісту і оформлення; виявив належний рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, застосовував різні методи реабілітації, проте допускав незначні помилки при побудові, проведені й аналізі занять; аргументовано прозвітував на звітній конференції.
Добре (74-81)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, документація виконана у відповідності вимогам до змісту і оформлення; виявив рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, необхідний для переважно успішного розв'язання практичних завдань, допускав помилки при побудові, проведені й аналізі занять; проявив меншу самостійність і творчість у виконанні завдань; здійснив захист практики з деякими неточностями, які виправив самостійно.
Задовільно (60-73)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; подав звітну документацію в зазначений термін, документація виконана з певними порушеннями у відповідності вимогам до змісту і оформлення; виявив рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, необхідний для розв'язання лише деяких практичних завдань; виявив слабкий інтерес до проведення занять, відсутність ініціативи, прагнення використання додаткових методичних матеріалів; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які виправив з допомогою викладача.
Незадовільно (0-59)	Здобувач вищої освіти неповністю виконав програму практики, працював, під час практики безсистемно; підготував звітну документацію зі значними порушеннями у відповідності вимогам до змісту і оформлення; виявив недостатній рівень практичних, умінь під час виконання завдань, були допущені серйозні помилки під час організації і проведенні занять з фізичної терапії, відсутність уміння аналізувати роботу.

Критерії оцінювання по видах діяльності

№ п/п	Вид роботи	Максимальна кількість балів
1.	Систематичне ведення щоденника практики	10
2.	Виконання групових та індивідуальних завдань	50
3.	Наявність звіту студента відповідно до програмових вимог	10
4.	Наявність позитивного відгуку з бази	10

	практики	
5.	Оформлення та здача звітної документації про проходження практики	10
6.	Виступ на звітній науково-практичній конференції	10
	Разом	100

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання здобувачі вищої освіти мають виконувати і здавати відповідно до графіка освітнього процесу. Перескладання модулів заліків, екзаменів відбувається у терміни ліквідації академічних заборгованостей, визначених кафедрами і деканатами.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти під час виконання самостійної або індивідуальної роботи повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Силабус розроблено на основі робочої програми навчальної дисципліни «Виробнича (клінічна) практика з фізичної терапії при захворюваннях дихальної системи» (протокол від “24” червня 2025 року № 7).